

MEETMELEHT	
MEEDE 2.1 Kogukonna investeeringute toetamine	
Meetme nimetus:	
	Kogukonna investeeringute toetamine
Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus:	
	<p>Kui elanikke maapiirkonnas vähe ja ettevõtlusega tegelemine väheaktiivne, on oluline kohaliku kogukonna sisemine tugevus. Selles osas on toimunud areng. MTÜ Arenduskoda tegevuspiirkonnas on üle 180 küla, piirkonnas tegeleb umbes 1000 kolmanda sektori asutust ja/või organisatsiooni (sh ka külade arendamisega ning eluolu parandamisega piirkonnas). Võrdluseks võib tuua, et aastal 2013 oli neid ühendusi suurusjärgus 520. Kodanikeühenduste ja algatuste arv on kasvanud oluliselt ning MTÜ Arenduskoda puhul on see ligi 48%.</p> <p>Tegevuspiirkonna arenguvajadused meetme rakendamisel on:</p> <ul style="list-style-type: none">- Piirkonna elukeskkonna atraktiivsus ja aktiivsete tegevuste (sh huvitegevuse) olemasolu, et leida piirkonna elanikele kogukonnas toimimiseks väljundid. Samas tuleb anda ka noortele tulevikuks sõnum, et kodupiirkond on piisavalt atraktiivne, et siia kunagi kogenumana tagasi tulla.- Elanikkonna jätkuv vähenemine nõuab omavalitsustelt, kohalikelt ettevõtjatelt ning ka kodanikualgatuste puhul edaspidi ressursse, et tagada piirkonna elanikele kvaliteetne ning kaasaja nõuetele vastav avalike ja kogukonnateenuste tase ning infrastruktuuri võrgustik koos kvaliteetse elukeskkonnaga. Peame arvestama, et ühe elaniku kohta mistahes teenuse hind maapiirkonnas on kõrgem kui linnalises piirkonnas. Selline olukord eeldab jätkuvalt kõikidelt osapooltelt leidlikkust ja oskusi, et võimalikult efektiivselt teenuste (sh kogukonnateenuste) arendamisele läheneda.- Tegevuspiirkonnas on suur osa teenustest üldiselt kättesaadavad kõikides suuremates keskustes, va pangateenus ja postiteenus. Probleemiks on avalike teenuste ning elukondlike teenuste kättesaadavus ääremaadel ja piirkonniti väiksemates küladest (eriti hajakülades). Oluline leida lahendusi kogukondadele vajalike teenuste arendamiseks, et oleks võimalus tegutseda võimekatel kogukondadel. Just isetoimivad, tegevusvõimekad ja kestlikud kogukonnad on uus areng.- Kohalik kultuuripärand on kohaliku identiteedi üks alustalasid. Tuleb kindlustada, et kultuuripärandi seisukohast olulised objektid, sh ehitised säiliks ja tegevused toimiksid.- Esmatasanditeenused on enamjaolt omavalitsuste poolt väljaarendatud, kuid valdavalt on need koondunud valla keskustesse, hõre ühistransport ei ole siiani taganud teenuste kättesaadavust kõigile vajajatele ning tulevikutrende vaadates kaugenevad avalikud teenused hajaasustusega maapiirkondades inimestest veelgi. Juba praegu on Eestis teemadena üleval nii maakoolide kui ka maaraamatukogude sulgemised kohalike omavalitsuste poolt.- Tegevuspiirkonna kodanikualgatused, ettevõtjad ja kohalikud omavalitsused on valmis läbi koostöö arendamise leidma erinevaid lahendusi, et arendada kogukondades vajalikke teenuseid parimal ja ressursitõhusamal viisil.
Meetme eesmärk:	
	Maapiirkonna elukvaliteedi suurendamine läbi kogukondade omaalgatusliku tegevuse kogukonnale endale vajalike teenuste arendamisel ja kultuuripärandi säilitamisel. Meetme

rakendamine aitab kaasa maapiirkonna identiteedi säilimisele ja tugevnemisele, elukvaliteedi mahajäämuse ja rahvaarvu vähenemise pidurdumisele. Meetme rakendamine aitab arendada kogukonnale vajalikku taristut, hooneid ning leida lahendusi erinevate objektide/teenuste (nii avalikud kui elukondlikud teenused) kättesaadavuse. Oluline siinkohal on järgida majandusliku, sotsiaalse kui ka keskkonnaalase kestlikkuse parandamist kogukonna teenuste arendamisel (tegevusvõimekuse tõstmine, olemasolevate kogukonnanahoonete energiasäästumeetmete rakendamine jms).

** Kogukonna teenus – kohaliku kogukonna jaoks vajalike teenus(t)e arendamine, käesolevas strateegias on see kriisikindluse tagamine, esmatasandi tarbekaupade/teenuste kättesaadavus (külapood, rändkauplus vms), transporditeenus, lastehoiuteenus, vanurite päevahoiu teenus, nn. kogukonnakeskuse teenus jms. Lisaks toetatakse avalike teenuste arendamist, sh laste ja noorte vaba aja veetmise võimaluste loomist, sportimisvõimaluste loomist jne.*

Toetatavad tegevused:

- kogukonnale vajalike teenuste käivitamine ja arendamine läbi investeeringute tegemise (sh kogukonnateenuste arendamine);
- külamajade, seltsimajade ja muude kogukonna hoonete puhul kogukonnateenuste mitmekesistamine;
- isetoimivate kogukondade ja nende teenuste arendamine (kriisikindluse suurendamine, püsikulude vähendamiseks tehtavad tegevused jms);
- jagamisteenuste ja ringmajanduslike tegevuste arendamine kogukondades ja kogukondade vahel;
- kogukondliku lastehoiuteenuse toetamine;
- eakate päevahoiu teenuse toetamine;
- laste ja noorte vaba aja tegevustega seonduvate investeeringute toetamine;
- liikumisradade korrashoiu ja korrashoiuks vajalike seadmete soetamise toetamine;
- spordi- ja mänguväljakute rajamise ja korrastamise toetamine;
- pärandkultuuri või muude ajalooliste objektide korrastamine, mis on kogukonnale olulised;
- info- ja teavitustegevuste arendamine kogukondades (erinevate info- ja turunduskanalite arendamine, näiteks teadete tahvlid, tarkvaralahendused, kodulehed vms).

Toetatavad tegevused on materiaalsesse või immateriaalsesse varasse investeeringu tegemine:

- toetust saab ka kaasneva tegevuse (ettevalmistav töö) kohta, milleks on ehitise ehitamisega kaasnev keskkonnamõju hindamisega seotud tegevus või energiaauditi, teostatavusuuring, projekteerimistöö või projekteerimiseks vajaliku ehitusgeoloogilise ja -geodeetilise uurimistöö tellimine. Samuti on kaasnevateks tegevusteks koolitus, ehitusseadustiku alusel omanikujärelevalve teostamine, muinsuskaitsealuse alusel muinsuskaitsealuse järelevalve teostamine, objekti tähistamine ja turundustegevus, sealhulgas turu-uuring.
- kasutatud seadme, sealhulgas masina, eriotstarbelise sõiduki või mootorsõiduki soetamise ja liisimise kulu, juhul, kui projektitoetust taotleb VKE, mittetulundusühing või sihtasutus tõendab, et nimetatud seadme:
 - 1) soetamiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;

2) hind ei ületa selle turuväärtust ja on uue samaväärsse seadme hinnast madalam ning
3) eeldatav kasutusiga on vähemalt sihipärase kasutamise periood.

- Kogukonnateenuse arendamiseks antakse projektitoetust, kui teenus lähtub kogukonna vajadusest ja on strateegias kirjeldatud.

Mittetoetatavad tegevused:

- käibemaks, kui projektitoetuse taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist käibemaksuseaduse alusel;
- erisoodustustelt makstav maks;
- viivis, trahv ja muu rahalise karistuse kulu, riigilõiv, notaritasu ning kohtumenetluse korral menetluskulu;
- õigusteenuse ja raamatupidamisteenuse kulu;
- stipendiumi ja annetuse kulu;
- sõiduauto soetamise, sealhulgas liisimise kulu;
- kulu, mis on seotud liisingulepinguga, nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulu, üldkulu ja kindlustusmaks;
- ehitusmaterjali ostmise kulu ilma ehitustegevuseta;
- sellise ehitustegevuse kulu, mida ei ole teinud ehitusteenust pakkuv ettevõtja;
- sellise ehitustegevuse kulu, mis ei võimalda selle elluviimise järel ehitist sihipäraselt kasutada;
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise, üürimise ja rentimise kulu;
- teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja finantsteenusega seotud muu kulu;
- uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrguga seotud kulu;
- põllumajandustootmise investeringu tegemisega kaasnev kulu;
- tegevuse elluviimise seisukohast põhjendamatu ja ebaoluline kulu.

Meetme sihtgrupp:

- mittetulundusühingud (MTÜ) ja sihtasutused (SA);
- äriühingud (juhul, kui tegemist on kogukonnateenuse projektiga);
- kohalikud omavalitsused.

Nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale:

- Taotleja peab tegutsema MTÜ Arenduskoda piirkonnas.
- Taotlemisel tuleb esitada taotluse juurde projektikirjeldus Arenduskoja vormil.
- Taotlejal tohib taotlemise hetkel olla MTÜ Arenduskoda tegevuspiirkonnas pooleli üks investeringuprojekt.
- Ehitise ehitamisel, välja arvatud uue hoone püstitamisel, või renoveerimisel, on see ehitise ja sellealune maa projektitoetuse taotleja omandis või antud talle õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksimisest, kui projektitoetuse taotleja on VKE, või vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksimisest, kui projektitoetuse taotleja ei ole VKE.
- Uue hoone püstitamisel on hoonealune maa projektitoetuse taotleja omandis või on sellele hoonealusele maale projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus.
- Sellise seadme soetamisel, mis paigaldatakse ehitisse või mida kasutatakse ehitises, on see ehitise projektitoetuse taotleja omandis või on ehitisealusele maale taotleja

<p>kasuks seatud hoonestusõigus või kasutusvaldus või sõlmitud kirjalik üüri- või rendileping.</p> <ul style="list-style-type: none">- Tegevusega ei või alustada, sealhulgas sellega seotud siduvaid kohustusi ei tohi olla võetud varem, ning tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid ei tohi olla väljastatud varem kui kohalikule tegevusrühmale projektitaotluse esitamise päevale järgneval päeval, välja arvatud ettevalmistav töö.- Tegevuste elluviimisele eelneb pakkumusmenetluse läbiviimine.- Ehitustööde puhul sisaldab hinnapakumus ehitise kohta järgmiseid andmeid:<ol style="list-style-type: none">1) ehitise nimetus;2) ehitise ehitisregistri kood;3) selle katastriüksuse katastritunnus, millel ehitise paikneb või millele kavandatakse ehitise ehitada;4) ehitise üldkulud ja vastava kululiigi olemasolu korral ehitise või välisrajatise kulu, aluse- ja vundamendikulu, kandetarindite kulu, fassaadielementide kulu, katusekulu, ruumitarindite kulu, pinnakatte kulu, tehnosüsteemi kulu, ehitusplatsi korralduskulu ja ehitusplatsi üldkulu;5) hinnapakkuja majandustegevuse registreerimise number.
Projektitoetuse taotluse hindamiskriteeriumid:
<ul style="list-style-type: none">- Investeeringuobjekti mõju piirkonna elukvaliteedile ja elukeskkonna atraktiivsusele;- Projekti tulemuste ja taotleja jätkusuutlikkus (majanduslik);- Objekti funktsionaalsus/mitmekesisus (investeeringu tulemusel saadavad teenused, nende põhjendatus);- Nn „Aruka küla“ või piirkonna strateegia/arengukava olemasolu;- Mõju keskkonnale (energiatõhusus, ressursisääst, maakasutus jne);- Omafinantseeringu osakaal.
Toetuse maksimaalne suurus ja määär:
<p>Üldiselt on toetusmäär kuni 80% (MTÜ, SA, KOV), äriühingutel (kogukonnateenuste arendamisel) 60%. Väikelaeva, maastiku- ja mootorsõiduki, välja arvatud liikurmasina soetamiseks VKE-le, mittetulundusühingule või sihtasutusele kuni 30% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest. Ettevalmistava töö tegevuse kohta ei või projektitoetust anda rohkem kui 10% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.</p> <p>Projektide rahastamisel on minimaalne toetussumma 3000 eurot ja maksimaalne toetussumma 30 000 eurot ühe projekti kohta taotlusvoorus. Taotleja tohib voorus esitada meetmesse ühe taotluse.</p>
Meetme näitajad ja sihtväärtused:
<p><u>Väljundnäitajad:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Toetust saanud projektide arv – 40- Parendatud objektide arv – 20- Laste ja noortega seotud projektide arv – 10- Eakatega seotud projektide arv – 5- Kriisikindluse loomisega seotud projektide arv – 5- Keskkonnahoidlike projektide arv – 40- Korrastatud pärandkultuuri või ajaloo objektide arv – 5

Tulemusnäitajad:

- Maaelanike arv, kes saavad kasu täiustatud teenustest (KOV põhiselt), iga KOV läheb programmiperioodi jooksul arvesse 1 kord – Tapa vald (7351), Kadrina vald (4838), Haljala vald (1645), Kuusalu vald (6240), Loksa linn (2615).
- Elanike rahulolu (% vastanutest) – 95% (viimase maksetaotlusega küsida ka rahulolu kohta).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/2115 artiklis 7 sätestatud näitajad ja ÜPP-strateegiakavas nimetatud sihtväärtus

Indikaator R.27 Keskkonnaalane tulemuslikkus. Toetatud tegevuste ehk projektide arv R.41 Euroopa maapiirkondade ühendamise. Projektidest kasu saanud rahvastiku osakaalu % piirkonna rahvastikust

ÜPP-strateegiakava erieesmärk, mille saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab

Meede panustab ÜPP-strateegia erieesmärki nr 8 (edendada tööhõivet, majanduskasvu ning kohalikku arengut maapiirkondades).